

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 7 від 19.11.2020 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 20 листопада 2020 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 125 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної
педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Пластун Т.І. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	83
Плахотнік Д.В. ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	87
Попова В.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	88
Сех М.І. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	92
Тепляк А.М. З ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	96
Шерстньова М.С. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ПІДЛІТКАМИ.....	101
ПУБЛІКАЦІЇ здобувачів вищої освіти (частина друга).....	107
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	107
Барбіна Ю.Ю. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	108
Буркова М.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ В ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДАХ.....	109
Владимиров Д.І. ФОРМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ.....	109
Галас Т.В. ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ.....	111
Гольфельд Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД: СУТЬ, ЗНАЧЕННЯ.....	111
Дерев'янюк Г.О. АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ І МОЛОДІ.....	112
Довбня О.В. БУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	113
Комишан Т.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗДО.....	114

визначається необхідність застосування соціально-педагогічного супроводу, що передбачає надання конкретній особі, сім'ї комплексу соціальних, виховних послуг.

У нормативних документах визначається суть соціально-педагогічного супроводу, як виду соціальної роботи, спрямованої на здійснення соціальних опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій верств населення з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

За визначенням І. Пешої, А.Капської соціально-педагогічний супровід – це вид соціальної роботи з особою або сім'єю, які опинилися в складних життєвих обставинах, наслідки яких вони не можуть подолати самотійно, що передбачає надання комплексної індивідуальної соціальної допомоги. А.Мудрик стверджує, що соціально-педагогічний супровід – це особлива сфера діяльності по залученню особистості до соціальних і моральних цінностей. С. Харченко підкреслює, що соціально-педагогічний супровід – це комплекс соціальних, соціально-виховних послуг відповідно до потреб особистості та характеру самих проблем, спрямований на подолання життєвих обставин шляхом активізації ресурсів найближчого оточення. Установлено, що метою соціально-педагогічного супроводу є здійснення соціально-виховної, корекційної, реабілітаційної роботи щодо відновлення соціальних функцій, психологічного і фізичного стану сімей, дітей та молоді.

Науковці визначають такі принципи соціально-педагогічного супроводу: добровільності в прийнятті допомоги; поваги до людини; реалізації першочергового права дитини на виховання в сім'ї; індивідуального та диференційованого підходу; адресності, системності, комплексності, безоплатності, доступності соціальних послуг; толерантності та гуманізму; пріоритетності інтересів сім'ї.

Таким чином, соціально-педагогічний супровід, як вид соціальної роботи, спрямований на здійснення індивідуальної соціально-педагогічної допомоги та підтримки щодо надання комплексу соціальних послуг (інформаційні, психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, юридичні, соціально-економічні) з метою подолання складних життєвих обставин, збереження та підвищення соціального статусу людини шляхом активізації ресурсів її найближчого оточення. Саме соціально-педагогічний супровід містить комплекс цілеспрямованих послідовних соціально-педагогічних дій, які допомагають людині зрозуміти життєву ситуацію, а також забезпечують саморозвиток на основі рефлексії того, що відбувається.

Дерев'янюк Г.О.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ І МОЛОДІ

Входження України у новий період становлення всіх сфер соціального розвитку, відновлення державності, відродження багатого культурно-історичного досвіду та традицій національного виховання висуває проблему гармонійного фізичного і духовного розвитку молодого покоління, соціалізації його як особистості. Такий стиль життєдіяльності спрямований перш за все на підтримку та збереження здоров'я фактично здорових людей. Звичайно, саме у молодому віці повинна прищеплюватись та виховуватись мотивація до такого способу життя, його доцільність та необхідність.

Проаналізувавши теоретичну основу здійснення формування здорового способу життя підлітків і молоді, ознайомившись з фізіологічними особливостями підліткового віку, проаналізувавши вітчизняний й зарубіжний досвід з формування здорового способу життя, було визначено, що політика та заходи по формуванню здорового способу життя передбачають програми та проекти, що розраховані на широкий загальний підлітків та молоді, на батьків, на окремі групи ризику чи групи спеціальної уваги молоді та батьків, а також – на

фахівців, що працюють з молоддю. Тому в одних випадках робота побудована лише як виховна і профілактична, в інших – як виховна та корекційна або навіть виховна та лікувально-корекційна. Окремі проекти реалізуються як освітні або тренінгові. Як правило, вітчизняні проекти по формуванню здорового способу життя ініціюються державними установами, переважно спеціалізованими (освітніми, молодіжними, медичними, соціальними тощо) і тими з різноманітних громадських організацій, які дістали підтримку міжнародних організацій, фондів тощо.

Як зазначали О.Яременко, О.Балакірева та О.Вакуленко, історично склалося так, що протягом останньої чверті XX століття вагомими внесками у розробку теорії формування здорового способу життя підлітків і молоді стали дослідження вчених канадського і північноамериканського регіонів. Найбільш популярними останнім часом є проекти вивільнення індивідуальних спроможностей молоді. Це проекти, спрямовані на позитивний вплив на усі сфери здоров'я, що втілюється на засадах партнерства з різноманітними муніципальними, суспільними, приватними, релігійними структурами. Щодо вітчизняних проектів, то їх суттєво менше за кількістю (як і організацій, що їх втілюють).

Досвід економічно розвинутих країн свідчить, що більш перспективний і економічно вигідний для суспільства шлях по збереженню здоров'я пов'язаний з широким впровадженням профілактичних технологій. Наприклад, у Фінляндії за рахунок позитивних змін у способі життя домоглися знизити показники захворюваності на серцево-судинні недуги і смертності від них на 50%. Про це свідчать і результати багаточисельних епідеміологічних досліджень: визначальними факторами формування та зміцнення здоров'я, попередження захворювань є умови та спосіб життя (більш ніж на 50%). За кордоном такі проекти ініціює, як правило, одна (або декілька разом) з нижченаведених організацій:

- недержавні організації (з проблем молоді, дітей, інвалідів, літніх людей, з місцевих проблем культурного, мистецького, етнографічного спрямування, благодійні, притулки для літніх, центри денної дитячої опіки тощо);
- державні (муніципальні) організації (центри відвернення кризових ситуацій, служби місцевого комунального господарства, зайнятості і професійного навчання, правоохоронні, підтримки місцевого бізнесу, соціального захисту різних контингентів, культурні, освітні заклади тощо);
- бізнес-структури (кредитні спілки, банки, компанії з обслуговування, будівництва, благоустрою тощо);
- релігійні організації (церкви різних конфесій, релігійні громади і об'єднання).

Ініціатива перелічених організацій підтримується, керується і координується в різних країнах за різними моделями.

Довбня О.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

БУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

Феномен третирування одних учнів іншими став досить серйозною соціально-педагогічною проблемою не лише у закладах освіти, а й у суспільстві в цілому. За своєю сутністю третирування як специфічна форма агресивної поведінки, при якій сильніший систематично переслідує іншого, при цьому в цю ситуацію втягуються інших як активних або пасивних учасників. Нажаль, таке явище, як булінг надзвичайно поширене в сучасній школі, але випадки знущань не афішують, її не прийнято обговорювати в суспільстві. За таких умов проблему не усувають, а навпаки, вона набуває більших обсягів і жорстокості. Тому пошук нових технологій попередження виникнення булінгу у дитячому колективі – є однією з провідних задач соціального працівника.